

## Izhaja

vsak četrtek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankovani dopisi se ne sprejmejo.

# MIR

## Glasilno koroških Slovencev

## Velja

za Avstro-Ogrsko . . . K 4—  
» Nemčijo . . . » 5—  
» ostalo inozemstvo . . » 6—  
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej. Posamezna številka velja 10 h.

Za oglašila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm<sup>2</sup> vsakokrat; minimum 24 cm<sup>2</sup>. — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave po 20 h za 1 cm<sup>2</sup>. — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravništvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvu lista »Mir« v Celovec, Vetrinjsko obmestje št. 26. Poštnehranični račun št. 96.232.

Leto XXXVI.

Celovec, 9. novembra 1917.

Št. 45.

## Cesar v Celovcu.

V četrtek, 8. novembra, ob 1/2 8. uri zjutraj, se je pripeljalo Njega Veličanstvo cesar Karel I. v Celovec. Cesar je bil navzoč pri razkritju spomenika cesarja Franca Jožefa I., nakar se je ob 1/2 9. uri zopet odpeljal. Občinstvo je priredilo cesarju prisrčne ovacije. Kot zastopnik prevz. g. kneza in škofa dr. Hefterja, ki se mudi na Dunaju, je spomenik blagoslovil mil. g. stolni prošt Bittner.

## „Blagoslov“ dualizma.

Po našem porazu pri Kraljevem Gradcu leta 1866. so Nemci in Ogrji razdelili državo v dve polovici. Namen te delitve je bil: Tu naj dobé nadvlado Nemci nad drugimi narodi, na Ogrskem Madjari. To razdelitev monarhije v dva dela imenujemo dualizem. Bog ne daj, da bi se kdo le doteknil tega dualizma. Takoj ga razkriče za veleizdajalca, čeravno že vrabci na strehi znajo pesemco, da je dualistična državna oblika največ gorja in sporov med narodi monarhije povzročila. Vsakdo tudi lahko izprevidi, da se razdrapane razmere v naši državi nikdar ne bodo izboljšale, ako se namesto dualizma ne uvede federalizem, država neodvisnih narodov pod habsburško dinastijo. Vsak narod bi skrbel záse, vsi pa bi tvorili eno mogočno državo. To je bil načrt rajnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Ta načrt bi se dal sevé izvesti le, ako se poderejo stebri dualizma. Nemci in Madjari pa se temu zdravemu razvoju upirajo z vsemi silami. Vsenemci očividno zato, ker vedó, da država razpade, ako ostane pri starem, drugi Nemci in Ogrji pa, ker ne marajo izpustiti iz rok nadvlade. Zgodovina zadnjih let, zlasti še med vojno, pa je Slovanom dokazala, da so zlastan vsi upi, da bi se Nemci streznili; preteklost in sedanost dokazuje, da bi bila narodna avtonomija piškavega oreha vredna, ker bi Nemci in Ogrji na vse kripilje delali, da bi dobili šibkejše narode podse. Edino jamstvo za druge narode je le ustanovitev lastnih, neodvisnih držav pod habsburško dinastijo. Ostali bi skupaj, podobno kakor nemške države v Nemčiji, ki imajo celo svoje lastne kralje, pa skupno enega cesarja.

Dualizem se je med vojno silno slabo obnesel, čeravno je grof Tisza dan za dnem prepeval dualizmu slavospeve, kako da se je obnesel. Na bojišču smo bili več ali manj z Ogrji eno in isto. V Karpatih so narodi monarhije ubranili ruski vdor na Ogrsko, ob Soči so se borile tudi narodnosti iz Ogrske. Toda vojne ne odločuje samo orožje na bojišču, ampak tudi gospodarska moč v zaledju, prehrana. In tukaj se je med vojno med Ogrsko in avstrijskimi deželami pokazal velik razdor. Ogrska je bogatela, tukaj pa stradamó. Ironija usode je, da so ravno stebri dualizma, zastopniki Nemcev v avstrijski zbornici, poslanci dr. Schürff, Kraft, Wedra in tovariši stavili nujno vprašanje glede dovažanja ogrske svinjine in svinjske masti na ministra za prehrano. Debata, ki je sledila, je pokazala Ogrsko v zelo čudni luči.

Interpelacija pravi: Na Ogrskem je najvišja cena za svinjsko mast 8 K 52 v, za špeh pa 7 K 60 v. Kljub temu pa smo morali Ogrom plačevati veliko višje cene, septembra za špeh 26 K in za mast 32 K. Posl. Fink je izračunal, da smo plačevali za 77 vagonov masti, ki jih mora Ogrska po pogodbi mesečno dajati, vagon 70.000 K več kakor gre po pogodbi; za 77 vagonov torej 5 1/2 milijona več samo za svinjsko mast. Toda cene so šle še više, septembra in oktobra so dobili Ogrji 11 milijonov več za 77 vagonov, torej samo za en mesec samo za mast. Kako pa s senom?

Ogrska je prodajala armadni upravi seno po 34 K za meterski stot, računala je pa razen tega še za stiskanje sena 6 K, 8 K za režijo, torej 48 K vsega skupaj. Pa še niso s tem zadovoljni in zahtevajo temeljno ceno za 1 meterski stot sena 50 K, skupaj torej 64 K.

Posl. Muhič je opisal, kakšno blago pošiljajo Ogrji včasih sem; dognalo se je, da se je dobilo od 1 kile soljenega špeha le 22 odstotkov masti, tako da ta mast v resnici ne stane 1 kg 32 K, ampak 50 K. Kateri delavec zmore take cene?

Posl. dr. Dulibič je prav povedal, da se zdi, da Avstrija in Ogrska vodita medsebojno gospodarsko vojno na življenje in smrt, mi pa smo izžemani in vrh tega še stradamo, zlasti v Dalmaciji. „Tam“, je dejal dr. Dulibič, „smo v žalostnem položaju, da lakote umiramo in moramo pri tem trditi, da smo siti.“

To se godi kljub temu, da med Avstrijo in Ogrsko ni carine, da smo eno carinsko ozemlje in da je vrh tega še razlega nagodbe iz l. 1903, da so pripadniki obeh držav zakonito zavarovani, da živajo na ozemlju druge države enake prednosti in se zajamči v obeh državah svoboden promet.

To je „blagoslov“ dualizma, za katerega se sicer v nemajo Nemci in Madjari, trpimo pa razen Madjarov vsi, zlasti še naši davkoplačevalci.

## Onstran Tilmenta.

Poraz Italijanov ob Soči je bil popoln. Italijanom se niti sanjalo ni, da bi mogli centralni državi ob Soči začeti z ofenzivo. Pričakovali so našo ofenzivo kvečjemu iz Tirol. Cadorna se je sam s tem pred javnostjo opravičeval. Udarec je bil pa tako silen in s tako naglico podvzet, da je za Italijane naravnost uničevalen. Od treh italijanskih armad ob Soči prve takorekoč ni več, druga je pa mnogo trpela; najmanj je trpela armada vojvode d'Aosta.

Italijani so svoje umikanje slabo izvršili. Vse druge mojstre so se bili izkazali Rusi, n. pr. z umikanjem karpatske armade po porazu pri Gorlicah. Italijani imajo za vojskovanje sploh nesrečen temperament, ker ne znajo ohraniti v mučnih položajih hladne krvi. Porazen Italijan je zbehan in beži v divjem neredu. Cadorna si je prizadeval, da bi umikanje kril s trdovratnimi boji zadnjih čet, toda te čete so se deloma silno slabo držale, deloma pa so jih naše in nemške čete s hitrim prodiranjem prehitile. Prva večja reka za Vidmom (Udine) je Tilment (Tagliamento). Tilment je vsled deževja zelo narastel in umikajoča italijanska armada ni mogla tako naglo črez, kakor bi bilo treba, zlasti ker je čez reko premalo mostov. Zadnje čete so se tik za Vidmom ustavljale, da bi naše in nemške čete zadrževale, pa so bile kljub trdovratnemu bojevanju porazene. Naši so južno ob morju pritiskali umikajoče se Italijane proti Latisani ob južnem toku Tilmenta, Nemci so pa že od severa preko Codroipa doli ob Tilmentu pritiskali nanje. Ker Italijani niso mogli pravočasno čez reko, so se morali udati. Nad 60.000 mož je bilo ujetih in več sto topov vpljenjenih. V enem tednu je torej sovražnik izgubil nad 180.000 mož in 1500 topov.

Da se Italijani ne morejo držati ob Tilmentu, je jasno, ker niso mogli zadržati gener. polk. Kroatina, ki s Karnijskih alp prodira proti dolini reke Piave, torej za hrbet italijanske armade na desnem bregu Tilmenta, ako ne bi se umaknila. Italijansko levo krilo pa ogroža tudi naša armada s tirolske strani.

Uradno poročilo z dne 5. t. m. pove, da so naše čete izsilile prehod preko Tilmenta in precej prostora pridobile; zajele so 6000 Lahov in uplenile mnogo topov. Lahji se bodo brez dvoma zaenkrat skušali umakniti za reko Piavo, morda na črto med Asiagom in Benetkami, ako se bodo

čutili dovolj močne, da se tu ustavijo in ako se bodo zasigurali, da se jim iz Tirolske ni treba bati presenečenj. Švicarski listi poročajo, da zbirajo Italijani za Adižo močno svežo armado. Tudi Francozi in Angleži pošiljajo v Lombardijo svoje čete, da zabranijo popoln polom na italijanskem bojišču. Nevtralci pa dvomijo, da bi mogli brez škode za francosko fronto poseči v Benečiji z večjimi močmi v boj.

V Italiji je prebivalstvo — mirno, ako se sme verjeti italijanskim poročilom. Le v Milanu so socialisti nekoliko demonstrirali, ko je došla vest o porazu laške vojne. Verjetno je celó, da bo poraz Italijane tesneje združil. Sicer je pa vsa javnost v Italiji čudovito potrta s Cadorno vred, o katerem pripovedujejo ujetniki, da je — ranjen in leži v Padovi.

## V Gorici in begunci.

Lahi so pregnani s slovenskega ozemlja! Ta vest je prevzela vso slovensko javnost in jo napolnila z velikim zadoščanjem. Najbolj, do solz pa so bili tega poročila veseli begunci, ki so med vojne strahovito trpeli. Ne samo da so morali zapustiti svoje domove, mnogi so sploh vse izgubili, kar so imeli, in potikali so se po tujem, brezsrčnem svetu. Po taborih so ravnali ž njimi, kakor da bi bili kaki vojni ujetniki, slabše, kakor se ravna s sovražniki. In ni jim bilo pomoči. Mnogo so jim olajšali usodo poslanci, predvsem zasluga rajnega dr. Kreka; toda vsega niso dosegli. Oblast je proti sklepom državnega zbora naravnost štrajkala. Ti ljudje se bodo — upamo — sedaj lahko povrnili na svoje domove. Na domove? Povečini jih nimajo več; vse razdejano, vse razdrto, vse porušeno, vse razrito, vse požgano. Rodovitna polja in vinogradi so sedaj groblje. Ubogo ljudstvo! Povrnitev v domovino jim bo prizadejalo nove pekoče bolečine. Dolžnost vlade je, da ne bo samo na severnem bojišču, v Galiciji začela graditi, ampak tudi na jugu. Zidarjev — laških ujetnikov — je dovolj, da bodo zopet zgradili, kar so prej porušili.

Pogled na Gorico je žalosten. Že dohod do nje od Ajševice naprej vzbuja žalost. Ajševice ni več, Panovski gozd je izginil, le razklani koli molé proti nebu, kakor bi vpili in proklinjali vojno. Tudi lepe, solnčne Gorice — ni več. To, kar je ostalo, so porušene ali poškodovane hiše, in če so še zunaj cele — in teh je malo — so razdejane znotraj.

„Slov. Narod“ poroča, da je v celi Gorici le še kakih 10 hiš deloma celih in približno kakih 100 sob, v katerih se more stanovati.

Italijani so bili iz mesta napravili pravo pravcato trdnjavo. Po cestah so napravljene barikade iz betona in povsod po ulicah so žične ovire. Okoli mesta so strelni zakopi in žične ovire. Po vseh cestah, ki vodijo s severa in zahoda v mesto, so stanovanja izpremenjena v strelska bivališča. In res so Italijani Gorico trdovratno branili. Naši so bili v Gorici že v soboto, pa v zapadnem delu mesta so se držali še sovražniki. Boj se je vršil v soboto in še v nedeljo do polnoči so se morale naše čete pretepati s slednjimi italijanskimi četami. Ob 2. uri zjutraj so naši vkorakali v mesto. Mesto je deloma gorelo, slišali so se razpoki municijskih zalog. Mislimo si lahko, kako da Gorica izgleda. Tudi cesarju se je ob pogledu Gorice stožilo in je dejal: „Nisem si nikdar mislil, da je Gorica tako hudo porušena!“

## Beneški Slovenci.

Z zavzetjem Čedad in Vidma so po dobrih 50 letih prišli beneški Slovenci zopet pod avstrijsko oblast. Središče, zbirališče njihovo je Čedad. V zgodovini so igrali važno vlogo, zlasti za časa beneške republike; tedaj so se počutili najboljše. Beneška republika jim ni potrdila samo stare slovenske uprave, kakor na pr. domača mi-

# Podpisujte VII. vojno posojilo!



rovna sodišča, ampak jim je dala še novih privilegijev. Beneški Slovenci so bili hrabri vojaki in so še sedaj v italijanski vojni najboljši bojovníki. Beneška republika jih je smatrala za nekako vojaško granico proti Avstriji. Ko pa je propadla republika in je zagospodoval Napoleon, se je beneškim Slovencem začelo slabo goditi. Ob vse pravice so prišli, ko so l. 1813 prišli pod Avstrijo. V gospodarskem oziru se jim je pa tedaj dobro godilo, ker pa so pogrešali svojih starih pravic, so se l. 1848 spuntali. Ko smo l. 1866. kljub zmagi proti Italijanom podlegli Bismarckovi politiki in izgubili Lombardijo, je šlo tudi za beneške Slovence. Napravili so med njimi glasovanje, in pri tistem se je samo eden izrekel za Avstrijo, vsi drugi so bili za zedinjenje z Italijo. Pri tem je ostalo. To je rodila Slovencev že tedaj sovražna politika avstrijskih vlad. Toda beneški Slovenci so se varali, ako so mislili, da bo z njimi nova Italija ravnala kakor prej beneška republika. Beneški Slovenci so bili pod italijansko vladov zatirani približno tako kakor smo na Koroškem Slovenci. Ker se je laška vlada bala, da ne bi naše slovenske knjige, zlasti knjige Družbe sv. Mohorja, „zastrupile“ beneških Slovencev in ne pridobile njihovih src za Avstrijo, za priklopljenje k ostalemu narodu slovenskemu, je slovensko izobrazbo naroda zavirala. V vrečah ponoči so preko meje nosili Slovenci Mohorjeve knjige. Ker pa niso imeli beneški Slovenci narodne izobrazbe, so ostali do današnjega dne navdušeni pristaši Italije, čeravno so se sicer poitalijančevanju krepko upirali. Bomo videli, ali je avstrijska vlada po 50 letih postala modrejša in bo z beneškimi Slovenci lepo ravnala, da bo pridobila njihova srca. Upajmo, pa — odkrito povedano — mnogo upov od te vlade, ki doma s slovenskimi podaniki tako brezobzirno in krivično postopa, ne pričakujemo. Bog daj, da bi se varali. Toda dosedaj se še žal nikdar nismo varali, ako smo se od vlade le najslabšega bali.

### Drobne vojne vesti.

Cesar Karel je 5. t. m. pri Codroipu prekorčil Tilment. Isti večer so naše čete vkorakale v Cortina d'Ampezzo. „Petit Parisien“ poroča, da se Cadorna umakne do Adize, da Francozi in Angleži dobijo čas za dohod v Gornjo Italijo. „Secolo“ poroča, da se za vkrcanje ameriških čet v Italijo delajo priprave.

### Razburjeni poslanec.

Z Dunaja.

V seji državnega zbora dne 19. oktobra je imel spodnještajerski nemški poslanec Marckhl strupen, proti Slovanom in posebno proti nam Slovcem naperjen govor, kakor smo jih od tega gospoda že vajeni. V priliznem govoru je hotel dokazati, da so le Nemci pravi patrioti, ker bodo glasovali za državni proračun, ne pa Slovenci, ki so proti vladi. Grdo je napadel našo dunajsko politiko, češ da je njeno delovanje sovražno naši državi in da je v službi naših sovražnikov, zato ker zahteva uresničenje naše znane deklaracije.

V svojem zavijanju je šel gospod sodni svetnik tako daleč, da se je upal trditi, da niso Slovenci od Nemcev zatirani, ampak narobe, da imajo vsega v izobilju, da pa hočejo Slovenci uboge Nemce po Spodnjem Štajerskem, Koroškem in Kranjskem iztrebiti, oziroma posloveniti. Boji se posebno, da bi v bodoči jugoslovanski državi nemški jezik ne imel več take veljave, kakor jo je imel dosedaj v teh deželah. Najbolj bedasto in hudobno pa je bilo, ko je vzkliknil: „Kako se morejo Slovenci pritoževati, da nimajo dovolj svojih uradnikov in da so jim zabranjena zlasti vsa višja uradniška mesta, ko pa so dobili sedaj celo slovenskega ministra!“ Seveda je poslancu Marckhlu jasno kakor vsakomur, da vitez Žolger ni postal minister zato, ker je Slovenec, ampak le radi tega, ker je izredno sposoben uradnik, kakoršnih je še med brihtnimi Nemci malo in je zato vladi v teh težkih časih nujno potreben. Zaradi tega pa, ker je slučajno enkrat en Slovenec dosegel tako visoko dostojanstvo, se vendar ne moremo odpovedati naši tako naravni in upravičeni zahtevi, da vlada nastavi po vseh naših krajih naše slovenske uradnike.

Dalje je trdil, da so Nemci zelo razburjeni posebno radi tega, ker sta se celo dva slovenska škofa, ljubljanski in mariborski in njim podrejena duhovščina, izrekli za program naših jugoslovanskih poslancev, to je za politično združitev vseh avstro-ogrskih Slovencev, Hrvatov in Srbov v samostojno državo. Pravi, da je to nezaslišana krivica za Nemce, ker bi oni izgubili s tem svoj dosedaj veliki politični in gospodarski vpliv v južnih avstrijskih deželah. Tega pa ni povedal nemški gospod, da je ravno ta velika nemška moč

v slovenskih krajih za nas Slovence krivična, ker je nenaravna in obstoji le radi tega, ker so jo vse naše vlade skozi desetletja na vse mogoče načine podpirale. Tega bi v bodoče seveda ne bilo, Nemci nas ne bi mogli več tako krivično tlačiti, kakor dosedaj in zato se tako ljuto upirajo ustanovitvi države združenih Jugoslovanov, ki bo pa, ako se uresniči, kakor mi kljub Marckhlu in vsem drugim nemškim, nam tako sovražnim politikom, trdno upamo, le pravično plačilo za nas Slovence, Hrvate in Srbe, ki smo v tej grozni vojni med vsemi avstrijskimi narodi v prvih vrstah krvaveli in zato monarhiji največ žrtvovali.

Še na eno točko iz tega govora je treba posebno opozoriti. Ob koncu svojega govora se je pokazal poslanec Marckhl zagrizenega vojnega hujskača. Dejal je, da so sicer tudi Nemci za mir, nikakor in nikdar pa ne za tak mir, ki bi jim vzel njihove dosedanje nacionalne in gospodarske „pravice“ (to je predpravice). Tega jih bo obvaroval Bog in njihova nemška samozavest, je vzkliknil. — Ni torej še dovolj žrtev, naj traja ta strašna vojna še dalje, če se s tem le doseže, da Nemcem ne bo treba odstopiti od njihovega krivičnega in surovega gospodstva, da le ne dobe Slovani onega, kar jim po vsej božji in človeški pravici že davno gre. O tem naj bi premišljevali Štajerčijanci in drugi še zaslepljeni naši ljudje, ki so tako „deutschfreundlich“, da so oddali pri volitvah Marckhlu in drugim nemškonacionalnim kandidatom svoje glasove.

### Dnevne vesti.

Sedmo vojno posojilo je razpisano in sicer davka prosto  $5\frac{1}{2}\%$  no amortizacijsko državno posojilo in davka proste  $5\frac{1}{2}\%$  ne državne zakladnice. Podpisovanje se je začelo 5. novembra in se zaključi v ponedeljek 3. decembra ob 12. uri popoldne.

Dar knezoškofa dr. Heffterja za vojno oskrbo na Koroškem. Knez in škof krški dr. Adam Heffter je bil osebno pri Nj. ekscelenci g. deželnem predsedniku in izrazil v svojem imenu in imenu krške duhovščine najradostnejše čestitke povodom krasnih zmag zveznih armad nad Italijo in osvoboditve Koroške. Ob enem je daroval za vdovske in sirotinski sklad koroški 1000 K.

Vsem bralcem in prijateljem. Napočil je dan, ko mora naša skupna jugoslovanska misel med ljudstvo, ko mora v srca, ko jo mora vzljubiti vsak, ki je v mejah našega naroda. Vodilna pota zarišejo voditelji, a njih delo bi bilo zaman, če bi jih ne podpiral ves narod. Zato se morajo naši listi razširiti za vsako ceno. In to mora iti, kakor pravi krasen zglede narodne mladenke iz Tolstega vrha. Naše ljudstvo se mora zvezati z voditelji, mora razumeti njih misli, a to je mogoče samo potom časopisja. Zato se naj pobrigajo vsi zmožni in voljni Slovenci, da spravijo v vsako hišo „Mir“ — saj pride v prvi vrsti za nas samo ta v poštev —. Napočil je dan, ko bo moralo naše ljudstvo pokazati, da si ne da za nobeno ceno izruvat iz rok sv. križa in verskega navdušenja, katerega je zasadila v mlada srca verna slovenska mati. Da, začelo se bo ruvanje za duše, ker grozijo sebičnost, grabežljivost, razuzdanost, nenravnost in podivjanost ugonobiti tudi naš narod. Komur je kaj ležeče na srečnih nedolžnih otrokih, na nerazdružljivem sv. zakonu, ta mora ljudstvo poučevati in ga odvrniti od pogubne poti. Nas ne bodo končale posledice vojske, a zato med ljudstvo z dobrimi časopisi, med ljudstvo z „Mirom“, ki opozarja na te nove nauke in jih pobija. Vprašali boste, kako pa naj agitiram za ta list? Čisto lahko. Dopisuj redno vsak iz svojega kraja o tamošnjih dogodkih. In list, ki vedno prinaša poročila iz tega ali onega kraja, si dela med tamošnjim ljudstvom največjo reklamo. Preprosto ljudstvo bere rado poročila iz svojega kraja. Torej na delo!

Nabavna doklada za učiteljsko osobje. Deželni odbor je s sklepom 10. oktobra 1917 učiteljem in učiteljicam, stalno nastavljenim na javnih ljudskih in meščanskih šolah na Koroškem, vpokojenim osebam učiteljskega stanu ter učiteljskim vdovam in sirotam, učitelstvu in vdovam, ki vživajo tekoče milostne dare, samostojnim učiteljicam ročnih del in pomožnim učiteljicam dovolil enkratne nabavne doklade za leto 1917 in sicer enako visoko kakor so jih dobili državni uradniki. Deželni šolski svet je te doklade že nakazal.

Mrtvega otroka so našli 3. t. m. popoldne ob štirih ob kostanju pri pivovarni „Zur Glocke“ na Kolodvorski cesti v Celovcu. Otrok je bil prežgodaj rojen. Policijski zdravnik je dal mrliča prepeljati na pokopališče.

Vlom. V noči od 2. na 3. t. m. sta dva ruska vojna ujetnika vlomila pri Klari Hudelist v Gorinčicah pri Trnjivasi in odnesla živila v vrednosti 163 K. Oba so orožniki prijeli.

Nasilstvo. Orožniki so aretirali 2. t. m. 17 let starega dninarja Franca Kolba v Trnjivasi pri Celovcu, ker je na cesti s silo vzel neki deklici hleb kruha.

Od električnega toka ubit. Ruski vojni ujetnik Kovalov se je v Pubračah dotaknil električne žice in ga je tok ubil.

Smrtna kosa. Zavrtna bolezen je pobrala 24. m. m. celovškega trgovca Karla Ziera v rezervni bolnišnici v Braunau.

Slovenski fantje odlikovani. Schellander Valentin iz Trabenč pri Beljaku, Uhernik Anton iz Št. Petra in Zevnik Martin iz Gaberja, oba pri Novem mestu, so bili odlikovani že v tretjič: prvič z bronasto hrabrostno svetinjo, drugič z železnim križcem in sedaj s Karlovim križcem. Vsi trije se nahajajo na italijanskem bojišču že 26 mesecev in so še vedno hvala Bogu zdravi in veseli in z visokih tirolskih pečin pošiljajo vsem koroškim in dolenskim dekletom pristrčne pozdrave in želijo skorajšnje svidenje!

Ne obupajte! Po 3 letih in 2 mesecih se je zglasil Pankrac Dolinar, brat g. župnika Dolinarja v Šmarjeti pri Velikovcu. Služil je pri poljskem topniškem polku št. 7. Njegov četovodja je bil pisal, da je bil 26. 8. 1914 močno ranjen v nogo in trebuh, da ga je vzdignil na voz, kaj pa da se je pozneje zgodilo z njim, da ne ve. Obrnili smo se na baterijsko poveljstvo in dobili odgovor, da se kmalu potem umrl v lazaretu št. 22. Januarja 1915 pa je vendar prišlo od ruskega Rdečega križa, da je bil ujet pri Zamošču in se nahaja v Jalutorovsku v Sibiriji. Pisali smo tja, obrnili se zopet na Rdeči križ. Vse zastoj! Sedaj pa je dobila sestra Jožefa lastnoročno pisano pismo, da še živi, da je še zdrav in se nahaja v vasi Nikitinu v Tobolski guberniji, Tjumenski ujezd. Godi se mu zelo slabo, piše, kdaj bom rešen iz te ječe. Od nas še ni dobil nobenega poročila. Mi tudi od njega ne 3 leta in 2 meseca. — Se še bo zglasil marsikteri, ki ga že mrtvega obžalujejo.

Z romunskega bojišča nam piše g. poročnik Fellacher: Pri romunski dobri kapljici se spominjamo tudi tužnega Korotana, upajoč, da s prihodnjo zimo zmrzne tudi bojevitost naših sovražnikov in njih meč v nožnici, da čim hitreje dočakamo hudo zaželjeni mir, v katerem leži vsa naša bodočnost, oni mir, o katerem visoke sovražne glave veliko govoré ali tem manj k njemu pripomagajo. Narodne pozdrave!

Ruski pritisk glede postopanja z vojnimi ujetniki. Iz Birjozovke v vzhodni Sibiriji nam piše g. Saša Železnikar z dne 9. 7. 17: Nestrpno pričakujem tvojo pošto. Pa kar noče priti, ali za prihodnji teden pride morebiti le in to je moja tolažba od tedna do tedna. Sedaj pa nekaj oficialnega. Po naročilu vojaškega poveljnika v Irkutsku naj vplivamo mi ujetniki pri domačih vladah, da dajo naše vlade ruskim ujetnikom boljšo hrano. Če mi ne dosežemo tega pri svojih vladah, da nam odtegnejo Rusi enak znaten del menaže. Tako bi dobili le funt kruha in pol manj juhe in kaše. Odtegnitev hrane v taki meri bi pomenila seveda za večino hudo obolelost, če ne smrt, posebno za nas v vzhodni Sibiriji. Draginja je zelo velika, sicer pa sedaj ujetniki ne moremo ničesar več kupiti. Bajje tudi represalije za naše prijaznosti. — Naša cenzura je to karto pripustila, naš cenzor je pa tudi v slovensčini preko karte z modrim svinčnikom zapisal: „Vojno ministrstvo že potrebno odredilo.“ Res je prejel naš urednik — skoro istočasno s prvo karto — dopisnico z dne 17. 9. 17 z vsebino: Dragi! Že nad eno leto ujet in od Tebe sem dobil šele eno karto. Gre mi sedaj precej bolje kakor prej. Nekaj neprijetnosti je seve še ostalo. Na Norveškem sem naročil knjige, ki sem jih tudi dobil. Zelo hvaležen bi Ti bil, če bi mi mogel poslati kaj knjig, predvsem: Levčev pravopis, Sketovo slovnico, ki jih potrebujem, ker se pečam s prevajanjem. Pleteršnika itak ne bo dobiti. Tvoj Saša. — Čudno je, da iz Rusije prihajajo dopisnice ujetnikov redno, a naših ne dobé. Očividno g. S. Ž. tudi denarja ni dobil, ki mu ga je naš urednik že pred mnogo meseci poslal. Kje tiči vzrok? To bo treba dognati, ker te razmere so nevdržne!

Ženske pomožne moči pri armadi na bojnem ozemlju. K članku pod tem naslovom v zadnji številki dostavljamo popravek: Prošnje za sprejem strežnic v kak sanitetni zavod je vlagati pri centralnih uradih Rdečega križa na Dunaju in v Budimpešti.

Blagrl dualizma. Dunajski župan je v gosposki zbornici govoril o velikanskih izdatkih Dunaja. Samo za stanovanja vojakov je morala občina plačati dosedaj nad 20 milijonov. Zato je hotel Dunaj imeti delež pri vojnem davku, pa je bil finančni minister proti. Apeliral je na vlado, da obrne več skrbi za mesta, češ: „Mesta so središča duševnega, gospodarskega in kultur-



nega življenja in če mesta in industrije uničimo, potem smo postali narod prosjakov, ki more ponižno gledati k sosedom onstran Litve, ki so postali veljaki, mogočni in bogati.“

**Naša žrtev za domovino.** O padlem poročniku Petraču se nam še poroča iz Guštanja: Žalostna novica je dospela k nam v petek dne 19. oktobra: Friderik Petrač je bil v Kočah z vojaškimi častmi pokopan. Upoln mladenič je dal svoje najdražje, kar je imel — svoje življenje domovini. Star je bil šele 22 let. Dovršil je učiteljske v Mariboru, potem je moral k vojakom, bil odlikovan z malo srebrno in avanziral do poročnika. Bil je Slovenec; priljubljen pri vseh domačih in povsod, kjer so ga poznali, tudi pri svojem moštvu, kar nam priča pismo g. nadporočnika na njegovo mater: „S težkim srcem pišem te vrstice. Koliko žalosti bodo povzročile? A moram izpolniti svojo dolžnost. Nas vseh ljubljencev Friderik Petrač je padel. Dne 12. ob 2. uri popoldan ga je zadela sovražna granata par korakov pred njegovo barako. Bil je takoj mrtev. Pokopan je bil z vojaškimi častmi dne 13. ob 1/2 4. uri popoldan v Kočah. — Na takega sina ste lahko Vi — mati — ponosni. Bil je vojak z dušo in telesom. Ko smo zvedeli, da pridemo na koroško fronto, bil je jako vesel, in pevajoč je šel s svojim moštvom v nove postojanke. Tu ga je zadela težka usoda. Njegovi ljudje so izgubili v njem dobrega predstojnika, mi dragega tovariša, regiment neustrašenega častnika, ki je vsikdar izpolnil svojo dolžnost. Njegovo izgubo vsi globoko obžalujemo. Ne moremo skoraj verjeti, da se je v svojih mladeniških letih moral ravno on s svojim solčno veselim značajem posloviti od nas. Nikdar ga ne bomo pozabili.“ Težka je ta izguba za mater-vdovo, tem težja ravno zavoljo tega, ker je pred enim letom izgubila svojega izvrstnega moža, težka tudi za brate in sestre, ki so padlega brata tako iskreno ljubili. Naj tolaži žalujoče misel, da je bila to božja volja. Žalujoči Petračevi družini naše najiskrenejše sožalje!

**Srčne pozdrave z bojišča** pošiljamo cenjenim bralcem in bralkam „Mira“: Enoletni prostovoljec Polzer Marko iz Št. Vida v Podjuni, Štefan Valentin iz Breze pri Kazazah, Jožef Kosamurnik iz Peračije pri Sinčivasi, Vrušnik Janez pri Velikovcu, Florijan Riepel iz Trušenj; Ignac Kupic, Koprivna; Mihael Klatzer iz Celovca; Janez Kruschitz v Sekiri pri Celovcu; Andrej Wernig, korp., iz Velikovca; Jakob Ručnik iz Možice, Spodnje Koroške; vsi od 11. stotnije 1. gorskega strelskega polka.

**Kotlje.** Delniška družba Langer v Pragi je začela na več krajih iskati premog. Očividno je namreč, da mora ležati pod Kotljami premogovna plast, ker je to ista, katero že kopljejo na Lešah. Na enem prostoru so izkopali rov nad 15 m globoko in so našli čim bolj proti globini, tem več znakov o bližnji premogovni žile. Na površju so našli plast zemlje, ki vsebuje okoli 40% aluminija. Premog pa se je prikazoval v malih žilicah, ki prepletajo ilovico. Toda do večjega uspeha do sedaj še ni prišlo. V Kotljah so že ob raznih prilikah in časih poskušali z vrtanjem, toda brez vidnih uspehov, kljub temu da vlada med kmeti splošno naziranje, da ima kotljska kotlina premogovne žile. Sedanje pomanjkanje premoga je delniške družbe prisililo, da si poiščejo nova podjetja, da naložijo tam svoje ogromne vojne zasluge. Da se bo promet tukaj dvignil, je brez dvoma, toda slabi zgledi po drugih krajih kažejo, da se bo s prometom dvignilo tudi razuzdano življenje. Če hočejo kmetje videti, kaka usoda jih čaka, naj le pogledajo na Leše. Mladina se bo zarila v rove, tam puščala zdravje in dušo, gostilne jih bodo pokopale, k pogrebu bo vabil pa biričev boben. Bogatil se bo le tujec.

**Kotlje.** Vojni invalid, France Lužnik, britten slovenski fant, se je izučil v invalidni šoli za poštnega slugo in je nesel svoje znanje žalibog med Nemce v Staridvor. Je čuda, da mu niso ponudili kakega praznega mesta na Slovenskem!

**Kotlje.** Posesnik Rožank, zaveden in trden zagovornik naših pravic, si je dal svojo kapelico ob poti na Sv. Ursulo v veliko veselje romarjev prenoviti in prav lepo in mično naslikati. Upamo, da bo ta zgled navdušil tudi druge kmete, da bodo povsod po poljih vstale iz razvalin nove kapelice.

**Guštanj-Tolstivrh.** V petek, dne 26. okt. je bila v naši župnijski cerkvi sv. maša zadušnica za rajnikom za domovino padlim vojakom poročnikom Frid. Petračem. Zbrani so bili: vojaštvo s častništvom ter učiteljstvo, tržani in veliko drugega ljudstva. Ganljivo je bilo, ko je v cerkvi ob krsti, na kateri je bila sablja in čepica, izpregovoril č. g. župnik Križaj ganljive besede junaku Petraču v slovo, domačinom v tolažbo.

**Vogrče.** (Dr. Krek †.) Tudi pri nas je tužna novica o smrti dr. J. Kreka našla v srcih žalosten odmev. Dne 22. m. m. je naše izobraže-

valno društvo v tukajšnji cerkvi dalo opraviti za velikega pokojnika slovesno sv. mašo-zadušnico, med katero so nekatere društvenice pristopile tudi k sv. obhajilu in ga darovale za dušo blagega rajnika. Ker pa še ljudstvo ne ve dosti, kaj da mu je bil dr. Krek, bi bilo pač tudi umestno, če bi se o življenju in delovanju njegovem privedilo kako predavanje v društvu. Ali kaj, ko pa isto spi globoko spanje pravičnega in se osobito dekleta kljub raznim poizkusom ne dajo zbuditi; saj fantov itak nič ni. Pač smo že letos privedili dve igri, ki ste se obe prav dobro obnesli — zadnja: „Najdena hči“ je dala 42 K čistega dobička sirotam padlih vojakov — vendar igre še niso vse. Bistvo društvenega življenja je izobrazba. Torej društvo speče vstan', čas te kliče, prid' na dan!

**Smihel nad Pliberkom.** (Žrtev viharja.) Dne 11. oktobra je divjal todi spet nenavadno silen vihar. Poleg znatne škode, ki jo je na mnogih krajih povzročil, zahteval je žal tudi človeško žrtev v osebi vzglednega gospodarja in dolgoletnega cerkvenega ključarja, Gregorija Prenerja pd. Ozimca na Dvoru. Ravno je hotel pred viharjem zapreti skedenjska vrata, kar trešči blizu stoječa stara lipa s tako naglico na tla, da se ji prileten mož ni mogel več izogniti. Silna teža orjaškega drevesa mu je zdrobila levo nogo, zlomila križ in prizadela tudi precej notranjih poškodb, da je revež po dvanajstdnevem strašnem trpljenju umrl zapustivši ženo in triletnega sinčka. Zarosilo je mnogo očeš ob besedah, ki so jih govorili č. gosp. župnik ob grobu rajnemu v slovo. Odvzet nam je mož, ki ga ne bo samo bridko pogrešala osamela Ozimčeva hiša, ampak ki žaluje za njim vsa vas, vsa okolica. Pogrešala bo uboga vdova skrbnega moža, otrok ljubečega očeta, a mi dobrega, prijaznega in postrežljivega soseda in prijatelja. N. p. v m.!

**Žitaravas.** (Žrtev vojne.) Dragi Mir! Ne zato, ker rad pišem, in tudi ne zato, da bi poročal novico, ampak zato, da potožim našo bol svojim prijateljem, naznanjam, da je padel dne 15. oktobra t. l. pri Bovcu Mihael Gregorn iz Dul, tukajšnje župnije. Marsikteri pač pravi, da ima Bog s tem posebne namene, da najvrednejše svoje sinove najprvo k sebi pokliče, ker težko se danes najde fant, ki bi tako vestno in natančno izvrševal svoje verske dolžnosti, kot jih je rajni. Ker pa so verni ljudje navadno tudi zavedni Slovenci, zato tudi Miha ni mogel drugače, kakor da je bil vnet ud in odbornik našega kat. slov. izobr. društva „Trte“, ki z njim izgubi že dvanajstega svojih članov. Potrži stojimo katoliški Slovenci ob gomili vsakega naših tovarišev, najbolj zato, ker vidimo in čutimo, da naše krvi nihče ne upošteva, vsaj na gotovih krajih ne, ampak se širokoustijo, da je ta vojska v prvi vrsti zato, da se zamašijo usta „črnim bindisarjem“. Bog in zgodovina pa, upamo, tudi Vas, dragi prijatelji in tovarši, ne bode pozabila. Počivajte v miru! Slovenski vojak.

**Črna.** (Zmagoslavje.) Tudi v našem kraju smo se neizmerno razveselili velikanske zmage našega orožja nad verolomnim bivšim zaveznikom, podlim in nehvaležnim Lahom, ki je pred vojsko pri nas pojedel obilo našega kruha in odnesel lep zaslužek na škodo domačinov. Vsa vas je v zastavah. S tem veseljem smo obhajali tudi god Nj. Veličanstva presvitlega cesarja Karla I., ki nas je rešil mučnega straha pred pohlepnostjo polentarja.

**Črna.** (Namesto venca) na grob nepozabnega jugoslovanskega prvobornika g. dr. J. Janeza Ev. Kreka je sklenil odbor tukajšnje „Hranilnice in posojilnice“ darovati za njegov spomenik 25 K. Dvakrat je bil rajni pokojnik v Črni in tudi še potem nam je obljubil zopet priti o priliki. Tudi društvo „Vzajemnost“ in „Strokovna Zveza“ ste imeli žalni odborovi seji. Črnjani bomo velikega moža ohranili v trajnem blagem spominu.

**Jadovce pri Grabštanju.** (Pogreb. — Zlata poroka.) Na praznik Vseh svetnikov dopoldne smo spremili ob veliki udeležbi k zadnjemu počitku na jadovško pokopališče spoštovano Kavovo mater iz Draževasi. Dolgo bolezen je porabila v to, da se je skrbno pripravila za večnost. Cerkevni pevci so ji zapeli v slovo na domu in na pokopališču pod vodstvom organistinje iz Št. Petra, gospe Greti Kulterer dve ganljivi žalostinki. — 4. novembra pa je bila v Jadovcah izredno redka slavnost. Janez Nastran pd. Janežev oče na Brdu in njegova žena Barbara sta obhajala zlato poroko. Isti dan pred 50. leti sta v jadovski cerkvi prejela zakrament sv. zakona. Zlatoporočencema želimo še mnogo let v miru in zadovoljnosti!

**Globasnica.** Odlikovan je bil z železnim križem na traku hrabrostne svetinje Francišek Uranšek pd. Šteklav v Globasnici.

**Guštanj.** Ponočni obiskovalci, tatovi, so se zopet oglasili v našem kraju, in sicer so šli naj-

prej na Selove in potem na Tolstivrh. Na Selovcu so pri Trijsku ukradli iz mlina en žakelj krušne moke. Ni bilo dosti sama moka. Šli so na kapus in pobrali 72 glav zelja. To so morali biti močni ljudje. Na Tolstem vrhu so pri Ejncjiki ukradli 3 kg masla, kruha, par čevljev in več drugih stvari.

**Dob pri Pliberku.** (Smrt narodnega moža.) Smrt ima bogato žetev. Koliko mladeničev in mož ne bo videlo več rodne zemlje, mladi in nadepolni so sledili klicu cesarjevemu, dali so najboljše, kar so imeli, svoje življenje, za domovino. Prazni so domovi, junaki pa spijo večno spanje ali na galiških poljanah ali v Karpatih, v rodovitni romunski zemlji ali na skalnatem Krasu. Domovina plaka, toči grenke solze. Ni dovolj žalosti, da umira na bojnih poljanah naš up, naša nada, naša bodočnost; grobovi se odpirajo tudi v domovini, smrt nam pobira tudi tukaj naše najboljše može. Pretečeni mesec je umrl tragične smrti Gregor Trampuž pd. Božič, posestnik v Dobu pri Pliberku. Nesrečen skok iz avtomobila mu je prerazal nit življenja v najboljši dobi v 45. letu. Ugleden in priden posestnik, navdušen Slovenec je bil rajni. Blaška občina je bila pred vojno narodno zavedna; kdo se ne spominja s hvaležnostjo rajnega župana Miklaviča, tega vzor-Slovenca. Zvest drug mu je bil blagopokojni Božič. Niso bili to može, ki bi vodili veliko politiko, ki bi se jim klanjal svet. Bila sta skromna, pa značajna slovenska kmeta, napolnjena s čisto ljubeznijo do svojega teptanega naroda. So to nepokvarjene, značajne kmetske duše, ki jim tečejo solze radosti pri vsakem narodnem uspehu in solze resnične žalosti o priliki narodne nesreče. Osiretela je blaška občina in čuti se osiretelo. Kdo se ne spomni ob priliki Božičeve smrti našega narodnega dela, ko smo izgubili najboljšega agitatorja az anašo sveto stvar? Kdo ga ne bo pogrešal pri vsakih volitvah? Kje mu najdemo naslednika, da bo kakor on, žrtvoval noči in dneve, da ne bo prej miroval, kakor on, da bo sleherni našinec prišel na volišče? Zapustil si nas, dragi prijatelj, zapustil v času ko bi te najbolj potrebovali. Pritisk sovražnikov in neznačajnost nekaterih rojenih Slovencev so ti grenili življenje. Veliko si pretrpel, veliko žrtvoval za slovenski narod, doživel pa žalibog nisi časa našega vstajenja, časa naše prostosti. Bil si nam drag in ljub kot sošed, bil si vzor naš kot Slovenec. Ob tvojem ranem grobu ti obljublamo, da hočemo ljubiti in delati za narod naš slovenski, kakor si delal ti, da našo zemljo ne bodo oskrunjevali tujci po duhu in jeziku. Počivaj v miru, saj spavaš v slovenski zemlji, ki si jo tako ljubil.

## Koroški gospodar.

**Ravnalne cene za strd.** Centralna komisija za presojanje cen je določila za kilo izcejene strdi za prodajo po pridelovalcu 8 K, po trgovcu 10 K (brez zaboja), za iztiskano strd K 5.50 in K 6.50.

**Volna za posestnike ovc.** Izredna pičlost ovčje volne je vzrok, da se posestnikom ovc ne dovoli več domača poraba volne. Pač pa se bo posestnikom ovc, ki so svojo volno glasom ministrske odredbe z dne 23. majnika 1916 oddali svojo volno komisiji za volno, omogočilo, da dobé volnene niti za pletenje nogavic in rokavic. Vojna zveza volnene industrije bo dajala dva tipa, 1 kg po 13 K 50 v in 16 K. Prodaja se bo poverila oddajalnicam za ljudsko obleko proti izkaznicam po vzorcu A.

**Manj sladkorja.** Ker se je sladkorne repe manj nasadilo in je bilo vreme neugodno, bo veliko manj sladkorja kakor dosedaj. Stara zaloga je zelo pičla. Zato bo letošnji pridelek moral kriti potrebščine prebivalstva in avstrijske armadne uprave. To pa bo mogoče le, ako se poraba sladkorja omeji, vsaj za tako dolgo, da se letošnji pridelek more z gotovostjo določiti. Začenši z novembrom je zato urad za ljudsko prehrano odredil, da se množina, določena za glavo na mesec za 1/4 kg skrči. Torej bode dobilo mestno in industrijsko prebivalstvo 3/4 kg, prebivalstvo po deželi 1/2 kg sladkorja za osebo na mesec. Ta odredba je provizorična in sicer za november, december in januar. Dosedanje karte ostanejo veljavne, dobilo se bo pa samo na 6 odrezkov. To skrčenje pa ne velja za težake in njim enakoveljave osebe, ki so že dosedaj dobivale več sladkorja. Tudi otroci, zaenkrat do šestega leta, uživajo to ugodnost, zanje pa ta ugodnost stopi v veljavo s 1. decembrom. Tudi za matere z malimi otroki namerava urad za prehrano izdati tako ugodnost. Gostilnam in sladkornim industrijam se skrči za 1/4 dosedanja množina. Slednje dobé tudi predpise za proizvodnjo slaščic. Izvoz, ki se je že dosedaj omejil le na zasedena ozemlja in zvezne države in za izmenjavo blaga in je znašal 300.000 meterskih stotov, se bo omejil.



# Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva  
ulica  
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in  
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Pavličeva  
ulica  
št. 7.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Lovske šibre. C. kr. poljedelsko ministrstvo je poleti določene cene za lovske šibre (šrot) za Koroško izpremenilo: Prodajna cena pri deželni prodajnici (tvrška Jan. Einicher v Celovcu) z ovojem vred za 100 kg K 197, pri okrajni prodajnici z ovojem vred na drobno za 100 kg K 227. Te cene stopijo takoj v veljavo.

Karte za sladkor za mesec oktober imajo veljavo do 15. novembra, ker zavoljo transportnih težav ni bilo mogoče vse za oktober določene množine sladkorja pripeljati.

Zvišanje cene za mleko. Že naznanjeno zvišanje cene za mleko je z odredbo c. kr. deželnega predsednika z dne 26. oktobra 1917, dež. zak. št. 69, s 1. novembrom 1917 stopilo v veljavo v sledeči izmeri: A. Za mleko, nabirano od države: V Celovcu, Beljaku ter občinah Št. Rupert pri Celovcu in Šmartin pri Beljaku znaša oddajna cena za liter mleka 52 v, v občinah Špital, Borovlje, Šmartin pri Celovcu, Št. Peter pri Celovcu in Anabihl, mesto Št. Vid, Velikovec, Volšperk 40 v za liter, v vseh drugih občinah na Koroškem 36 v za liter. B. Za mleko, ki ga posestniki oddajajo naravnost odjemalcem: V Celovcu in Beljaku in občinah Št. Rupert pri Celovcu in Šmartin pri Beljaku znaša cena v hlevu 44 v za liter. V vseh drugih občinah Koroške bo znašala cena v hlevu 34 v za liter. Za dostavljanje mleka v hišo se sme v krajih, kjer je oddaja mleka urejena po oskrbovališčih, za liter jemati dodatek 6 v. Nujni razlogi za to podraženje mleka so ti, da veliko pomanjkanje krme in visoke cene za surova in močna krmila zahtevajo, da se velik del živine da v stran, vsled česar bo sploh manj mleka, stroški za vardevanje živine pa bodo precej večji. Da se zajamči oskrba z mlekom, je bilo zato treba, da se z boljšo rentabilnostjo od prodaje mleka vzdrže krave in krma ne porabi drugod. Da pa se vsled draginskih razmer hudo prizadetim prihrani nove žrtve, se izkaznice za cenejša živila za vse občine na Koroškem brez ozira na različnost cen zvišajo za 60 v; s tem se zvišanje cene za mleko za 2 v za  $\frac{1}{4}$  litra v Celovcu in Beljaku za te kroge popolnoma izravna, po deželi pa bo ugodnost za to kategorijo še večja.

## Vojaška pisma.

Drobtinice iz vojaškega dnevnika.

Pošilja Anton Stražar.

5. Lvov, 21. 10. 1917.

Pač si nisem mislil, ko sem 1. 1915 marširal po Galiciji od Zločeve proti Brodem, od tam na Rusko v Mihalovko, da bodem še kdaj hodil po teh krajih. Ali živemu človeku se vse prigodi, mrtvem le jama. Tako se je godilo tudi meni letošnje poletje. Začetkom meseca avgusta sem bil že iznova v teh krajih, sedaj že v četrtič v Galiciji.

Bila je krasna poletenska noč; zvezdice so migljale na sinjem nebu, jaz pa sem pod svojo hišico ležal in kadil... Ne daleč od mojega bivališča so bili grobovi in na njih preprosti leseni brezovi križi — počivališče junaških borilcev; med njimi počivajo tudi moji tovariši Slovenci, kakor: J. Vozelj, Peter Učakar in Cerar Vincenc.

Kje je vam pač usojeno počivati, daleč proč od domovine? Vašim dragim ne boče moč, da bi pomolili na vaših gomilah kak „očenaš“ in ob „vernih dušah“ prižgati par svečic... Tebi, Peter Učakar, se je izpolnilo, kar si večkrat pel:

„Starši, prosim lepo milo,  
če se bode razglasilo:  
„Mrtev sin je vaš soldat,  
dajte zame mašo brat’...“

## Naš četovodja.

Minulo leto meseca julija sva se v Ljubnem na Gor. Štajerskem razšla s četovodjem Rudolfom Tomšičem. Nisem si takrat mislil, da se ne bo deva več videla...

Med drugimi kartami sem v vojni bolnišnici dobil sredi meseca septembra eno tudi od Mare Tomšičeve s sledečo vsebino:

Vel. Lašče, 12. 9. 1917.

Danes prejela karto in Vam tudi takoj odgovorjam. Dobili smo po dolgem času poročilo o Rudolfu, a zelo žalostno. Vedite, naš ljubljani Rudi ne živi več... Tudi on je moral položiti svoje življenje domovini na oltar. Umrl je 27. 8. 1917, ranjen v trebuh in glavo. Misliti si morate, kako smo vsi potrti. To je že druga žrtev, ki jo je zahtevala vojna od nas. Spomnite se ga kaj v molitvi! S pozdravom:

Mari Tomšič, učiteljica.

Rudolf Tomšič je bil moj četovodja od septembra 1. 1915 pa do aprila 1. 1916. Nobeden oče ne ljubi bolj svojih otrok kakor nas je ljubil naš četovodja. Rojen je bil v Vel. Laščah na Dolenjskem iz znane „Trščkove hiše“. Obiskoval je domačo trško šolo in dve gimnaziji v Ljubljani. Znal je poljsko, nemško in italijansko. Smem trditi, da je bil najbolj učen četovodja v tem poljskem 20. polku, pri katerem smo bili Slovenci. V mirnem času je doslužil vojaščino pri znanem slov. strelskem domobr. polku št. 27 v Ljubljani; bil je odpuščen kot desetnik.

Komaj si je uredil skromno domače ognjišče v Trstu, kjer je bil kot poštni uslužbenec, že ga je vojna vihra 1. 1914 potegnila s seboj. Bil je štirikrat na bojišču (trikrat ranjen), ali v četrto se ni povrnil več nazaj. Tako mu je usojeno, da počiva ne daleč od domačega kraja v bližini Trsta...

Upam, da se snideva, ljubljani mi Rudolf, čez čas nad zvezdami!

## Grobovi.

Spisal Fr. Ks. Sušnik.

Nekdaj je bila pomlad. In tedaj je cvetel vrt. Mirisavi vonj je silil v nebo ter ga je pojil, da se je smejalo. Nekdaj so cveteli cvetovi in zora se je srebrila nad njimi in solnce se je zlatilo. Zdaj so se osuli in oveneli; le astre še cvetó na grobovih...

Pihajo vetrovi in diha jesen. Slana pada in mori. Noči so dolge in brez jutra. Strahovi se plazijo in lezejo kot sence. In kričijo... Plazijo se čez vrtove in skozi šume, čez gore in po dolinah, lazijo okoli grobelj in — kričijo. Naši grobovi vpijejo...

Bele astre cvetó, včasih zasejane od ljubeče roke, včasih divje. In se naslanjajo na lesene križe in strmijo v svet. In ko dahne tiha noč čez polja svoj šepet, zatrepetajo in šepetejo. In šepet je silnejši in močnejši; in ko osameli zvonovi trkajo v linah svoje polnočnice, vzrastejo in se širijo, čez polja, žez gore, čez vse doline, se stezajo čez vso domovino in vabijo... Ves narod vabijo, da pride v tajni noči tja na grobišča in sluša trepetajoči šepet, da čuje zadnjo pesem ovenelih cvetov, da sliši njih oporo. Naši grobovi vabijo...

In ko spavajo šume in sanjajo polja svoje sanje, tedaj vstajajo in prihajajo tja na grobove. Tihe prikazni, z ostro začrtanim licem, prihajajo in stanejo na grobiščih, poklekajo in slušajo pesmi grobov, v kojih spavajo naši usahli cveti. Slušajo in čujejo njih oporo in prisegajo... Naši nebrojni grobovi družijo.

## Književnost in umetnost.

„Deveta dežela.“ Joža Lovrenčič. Trst 1917. Izdala knjigarna J. Štoka. Tiskala tiskarna „Edinost“. — To je prva večja zbirka znanega Dom in Svetovega pesnika z goriških livad, Joža Lovrenčiča. Njegovi prijatelji bodo težko pričakovali njegovo zbirko slovenskih pesnikov, ki jo izda prihodnje leto Družba sv. Mohorja.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.  
Odgovorni urednik: **Otmár Mihálek**.  
Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Službo v župnišču išče dekle iz poštene in verne kmetske hiše, ki je dovršilo tudi gospodinjsko šolo v Št. Rupertu pri Velikovcu. Pojasnila daje župni urad v Št. Ilju ob Dravi, pošta Vrba, Koroško.

Harmonij se takoj kupi. Ponudbe na uredništvo „Mira“.

Razpisuje se služba

## organista in cerkovnika.

Ponudbe do 1. decembra 1917 na  
župni urad **Strmec nad Vrbo** (Koroško).

Kupim steklenice, sode in zamazke.

# Kislo vodo vino

in razpošilja  
**A. Oset, p. Guštanj** (Koroško).

## Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu.

## Krušne peči

prevozljive, iz debele pločevine, s katerimi se prihrani več kot polovica kurjave in časa, v raznih velikostih za 4—20 hlebov kruha; dalje **parilnike, štedilne peči, motorje, vitle** (Göpel), **maltinice** na kroglični podlogi (Kugellager), **vetrne mline** za čiščenje mlačenega žita, **škoporeznice, tehtnice, gnojniščne sesalke** itd. priporoča

**J. Božič v Dolini**, pošta **Grafenstein**.

NB. Splošni cenik se ne pošlje; treba je natanko opisati, kaj si kdo želi.

**Framydol** je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno porbarva. 1 steklenica s poštnino vred K 270.



**Rydyol** je rožnata voda, ki pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 245. — Povzeteje 55 h več. — Naslov za naročila:



Jan. Grollich, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

# Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica: K 10.000.000.

Rezervni zaklad: K 1.500.000.

Prodaja srečke razredne  
loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo,  
Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.

Kup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Srečke na obroke,  
promese k vsem žrebanjem.